

KOMPONENT 1: Obnoviteľné zdroje energie a energetická infraštruktúra

1. Popis komponentu

1.1 Oblasť politiky

Zelená ekonomika

1.2 Cieľ

Zvyšovanie podielu obnoviteľných zdrojov energie (ďalej len „OZE“) v energetickom mixe

1.3 Dvojitá transformácia

Tento komponent umožňuje spoločne postupovať v zelenej a digitálnej transformácii. Inteligentné a digitálne investície do elektrizačnej sústavy podporia rýchlejšiu, spoľahlivejšiu a efektívnejšiu integráciu obnoviteľných zdrojov nákladovo efektívnym spôsobom. Komponent umožní širšie využívanie čistých technológií pre udržateľnú, dostupnú a smart energetiku, čím prispieva k Parížskym klimatickým cieľom v súlade s koordinovaným reformným zámerom EU (tzv. flagship initiatives) „naštartujeme“ („power up“), teda najmä k cieľu výstavby a integrácii 40% z celkového plánovaného objemu 500 GW obnoviteľných zdrojov energie do roku 2030.

1.4 Pracovné miesta a rast

Tento komponent podporuje udržateľný rast odvetvia elektroenergetiky a teplárstva na báze obnoviteľných zdrojov energie a udržanie existujúcich ako aj tvorbu nových pracovných miest v ňom. Nové pracovné miesta vzniknú integráciou OZE v sektoroch výroby na lokálnej úrovni (napr. komunity vyrábajúce energiu z OZE), ako aj na národnej úrovni, či už v sektore výroby energie z OZE alebo cez vznik nových obchodných modelov.

1.5 Sociálna odolnosť

Z dôvodu lepšieho prístupu obyvateľstva k obnoviteľným zdrojom energie prostredníctvom komunít vyrábajúcich energiu z OZE sa predpokladá zníženie výdavkov domácností na energiu, resp. spomalenie trendu ich zvyšovania. Rovnaký benefit prinesie technicky a obchodne inovatívna a nákladovo efektívna integrácia nových zdrojov OZE na národnej úrovni. Takéto investície tiež zlepšia verejné zdravie znížením znečistenia životného prostredia.

1.6 Prepojenie na odporúčania, ktoré sa týkajú národného programu reforiem Slovenska na rok 2020

Komponent vo všetkých plánovaných investíciách a reformách adresuje odporúčanie Rady, ktoré sa týkajú národného programu reforiem Slovenska na rok 2020. V rámci odporúčania 3 je zdôraznená potreba zamerať investície na zelenú a digitálnu transformáciu, najmä na čistú a efektívnu výrobu a využívanie energie a zdrojov.

1.7 Reformy a investície

1.7.1 Reformy:

Na zlepšenie stavu budú prijaté nevyhnutné zmeny v energetickej regulácii záväzne vyplývajúce z balíka Čistej energie pre všetkých Európanov. Cieľom reforiem je zásadným spôsobom upraviť trh s elektrinou a vytvoriť vhodné legislatívne prostredie pre zvyšovanie podielu OZE v energetickom mixe SR. Pre zvýšenie udržateľnosti energetického systému budú pri novorealizovaných projektoch zohľadnené ekonomické ako aj environmentálne aspekty, s dôrazom na regulačné nastavenie, ktoré nebude mať negatívny dopad na odberateľov elektriny spĺňajúcich podmienky energetickej chudoby.

1. Reforma právneho rámca v oblasti energetickej efektívnosti

Cieľom reformy je úprava právneho rámca v oblasti energetickej efektívnosti, vrátane transpozície smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/2002 z 11. decembra 2018, ktorou sa mení smernica 2012/27/EÚ o energetickej efektívnosti (ďalej len „smernica (EÚ) 2018/2002“), ktorá vytvorí podmienky na znižovanie primárnej a koncovej spotreby energie. Zavedie a bude uplatňovať v praxi princíp energy efficiency first pri plánovaní,

modernizácii a realizácii projektov zvyšujúcich podiel obnoviteľných zdrojov energie v elektrine a teple, čím sa obmedzí potreba investícií do nových zdrojov energie.

2. Reforma právneho rámca v oblasti elektroenergetiky

Cieľom reformy je úprava právneho rámca v oblasti elektroenergetiky a vytvorenie podmienok pre vstup nových subjektov na trh s elektrinou. Súčasťou reformy je transpozícia smernice Európskeho parlamentu a Rady 2019/944 o spoločných pravidlách pre vnútorný trh s elektrinou a o zmene smernice 2012/27/EÚ.

3. Reforma právneho rámca v oblasti podpory OZE

Cieľom reformy je úprava právneho rámca pre OZE v sektoroch elektroenergetiky, teplárstva a dopravy. Súčasťou reformy je transpozícia smernice Európskeho parlamentu a Rady 2018/2001 o podpore využívania energie z obnoviteľných zdrojov v elektroenergetike, teplárstve a sektore dopravy.

1.7.2 Investície:

1. Investície do výstavby nových zdrojov elektriny z OZE

Cieľom je zvýšenie výrobných kapacít z OZE v súlade s požiadavkami Integrovaného národného energetického a klimatického plánu. Investície do nových výrobných kapacít (10 kW až 50 MW) budú podporované formou investičnej pomoci.

2. Investície do modernizácie existujúcich zdrojov elektriny z OZE („repowering“)

Cieľom je zabezpečenie modernizácie existujúcich výrobných kapacít na výrobu elektriny z OZE. Týka sa to najmä výroby elektriny z bioplynu ako aj výroby elektriny z vodnej energie. Opatrenie bude mať formu investičnej pomoci.

3. Investície do zvyšovania flexibility elektroenergetických sústav pre vyššiu integráciu OZE

Cieľom opatrenia je zabezpečiť väčšiu flexibilitu elektrizačnej sústavy SR a zvýšiť voľnú kapacitu sústavy pre integráciu variabilných obnoviteľných zdrojov energie. V rámci opatrenia budú podporené zariadenia na skladovanie energie, ktoré prispievajú k zvýšeniu ponuky regulačného výkonu alebo znížia nároky variabilných OZE na regulačný výkon. O podporu sa budú môcť uchádzať batériové úložiská, zariadenia na výrobu vodíka z OZE a vodné elektrárne (prečerpávacie vodné elektrárne), ktoré v rámci investície zvýšia rozsah regulačného výkonu najmenej o 25%. V rámci opatrenia budú podporené zariadenia zvyšujúce flexibilitu a energetickú účinnosť elektrizačnej sústavy, a to aj prostredníctvom modernizácie existujúcich zdrojov poskytujúcich flexibilitu. Opatrenie bude mať formu investičnej pomoci.

Odhadované náklady: 232 mil. EUR z RRF, z toho 2% (4,6 mil. EUR) alokovaných na administratívne náklady súvisiace s implementáciou komponentu.

2. Hlavné výzvy a ciele

2.1 Komplexnosť navrhovaných zmien v rámci dizajnu vnútorného trhu s elektrinou.

- Existujúci model fungovania trhu je postavený na relatívne statickom usporiadaní.
- Hlavnou výzvou je vyriešiť otázku zmeny koncepcie udeľovania povolení na činnosť s ohľadom na nové subjekty na trhu s elektrinou, ktorých role sa budú dynamicky meniť. Zároveň bude potrebné riešiť zníženie administratívnej záťaže pre regulované subjekty pri vstupe na trh.
- Za účelom riešenia tejto výzvy bolo z prostriedkov Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky (MH SR) financované vypracovanie štúdie „Vecný návrh transpozície legislatívneho balíčka EÚ Čistá energia pre všetkých Európanov v oblasti vnútorného trhu s elektrinou do národnej legislatívy SR“. MH SR následne zrealizovalo celkom tri workshopy s odbornou verejnosťou, ktorých cieľom bola konzultácia „Vecného návrhu transpozície legislatívneho balíčka EÚ Čistá energia pre všetkých Európanov“ v oblasti vnútorného trhu s elektrinou do národnej legislatívy SR.

2.2 Administratívne prekážky výstavby nových zariadení na výrobu elektriny z OZE

- Existujúci proces prípravy investícií v energetike na Slovensku je neefektívny a neúmerne predlžuje trvanie projektovej prípravy.
- V zmysle článku 16 smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/2001 o podpore využívania energie z obnoviteľných zdrojov (ďalej len „Smernica (EÚ) 2018/2001“) je potrebné zabezpečiť zefektívnenie povoľovacieho procesu pre nové zdroje na výrobu elektrickej energie. Orgány územnej samosprávy by mali zahrnúť ustanovenia týkajúce sa integrácie a využívania OZE pri územnom plánovaní, výstavbe a obnove územnej infraštruktúry, priemyselných, obchodných, obytných zón ako aj energetických infraštruktúr do svojich územných plánov.
- V zmysle článku 42 smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/944 o spoločných pravidlách pre vnútorný trh s elektrinou (ďalej len „Smernica (EÚ) 2019/944“) je potrebné zo strany prevádzkovateľa prenosovej sústavy a prevádzkovateľov distribučných sústav zaviesť transparentné a efektívne postupy nediskriminačného pripojenia nových zdrojov a zariadení na ukladanie energie do prenosovej alebo distribučnej sústavy.

2.3 Zvýšenie flexibility elektrizačnej sústavy s cieľom masívnejšieho pripájania nových zariadení na výrobu elektriny z OZE

- Vytvorenie vhodných technických a legislatívnych podmienok pre umožnenie integrácie OZE do sústavy v objemoch potrebných na dosiahnutie dekarbonizačných cieľov a cieľov pre OZE do roku 2030, resp. 2050.
- Cieľom je rozšíriť existujúcu základňu konvenčných flexibilných zdrojov elektriny o nové technológie zdrojov schopných poskytovať regulačný výkon. Súčasne je cieľom rozšíriť existujúce formy poskytovania podporných služieb o nové služby umožňujúce nahradiť štandardné regulačné nástroje v oblasti podporných služieb.
- V rámci opatrenia budú podporené zariadenia zvyšujúce flexibilitu elektrizačnej sústavy, resp. znižujúce spotrebu regulačnej elektriny. V súlade so zámerom investície je aj podpora zvýšenia regulačného výkonu vodných elektrární v rámci ich modernizácie a predĺženia technickej životnosti.

2.4 Zabezpečiť modernizáciu existujúcich zariadení na výrobu elektriny z OZE

- Hlavnou výzvou je zabezpečiť ďalšiu prevádzku existujúcich zariadení na výrobu elektrickej energie z OZE. Vzhľadom na technický stav mnohých výrobní ako aj očakávanú situáciu na trhu s elektrinou, by ďalšia prevádzka viacerých zdrojov nebola rentabilná, resp. by bola menej efektívna.
- Cieľom modernizácie týchto zariadení je predĺžiť ich technickú životnosť a zároveň zvýšiť účinnosť výroby elektrickej energie („repowering“), čo v konečnom dôsledku bude viesť k väčšiemu objemu elektriny z OZE vyrobenej v existujúcich zariadeniach.

2.5 V sektore vykurovania a chladenia dosiahnuť zvýšenie podielu OZE

- Pre sektor vykurovania a chladenia je hlavnou výzvou dosiahnuť určený záväzný cieľ pre zvýšenie podielu obnoviteľných zdrojov v hodnote minimálne 1,1 (resp. 1,3) percentuálneho bodu, vyjadreného ako ročný priemer za obdobie rokov 2021 až 2025 a rokov 2026 až 2030.
- V zmysle smernice Európskeho parlamentu a Rady 2018/2001 o podpore využívania energie z obnoviteľných zdrojov, pokiaľ súčasné systémy centrálného zásobovania teplom (CZT) neprejdú do konca roku 2025 na tzv. účinné CZT, odberatelia budú mať možnosť odpojiť sa od týchto systémov; ak majú k dispozícii vlastný zdroj tepla na báze obnoviteľných zdrojov čo bude mať negatívny ekonomický dopad na prevádzkovanie CZT, keďže takúto časť pôvodne alokovaných prevádzkových nákladov budú musieť rozpočítať medzi zostávajúcich odberateľov. Smernica zároveň stanovuje členským štátom povinnosť zabezpečiť lepšiu integráciu energie z OZE a vytvoriť podmienky pre zvyšovanie podielu OZE v systémoch CZT o 1% ročne.
- Vzhľadom na vysoký podiel nákladov na energie (vrátane tepla) hradený slovenskými spotrebiteľmi je preto vhodné naštartovať investičnú aktivitu s cieľom zvýšenia podielu výroby tepla z OZE tak, aby nedochádzalo k nepriaznivým dôsledkom na účinné systémy CZT, ako jedného z efektívnych prostriedkov pre dosiahnutie cieľov v oblasti znižovania emisií skleníkových plynov a energetickej efektívnosti; vysokoúčinné systémy CZT môžu byť zdrojom flexibility pre elektrizačnú sústavu v

súvislosti s budúcim rozvojom OZE. Taktiež je potrebné modernizovať systémy a budovať nové systémy CZT tak, aby sa do nich dali integrovať obnoviteľné zdroje energie, čím sa predíde odpájaniu koncových odberateľov, ktorí budú chcieť obnoviteľné zdroje sami využívať na výrobu tepla a chladu.

- Zvýšenie podpory využívania geotermálnej energie na vykurovanie.
- Podpora zmeny vykurovacieho média zo zemného plynu na biometán.
- Financovanie opatrení na podporu OZE v sektore teplárstva je plánované prostredníctvom Modernizačného fondu a Európskych štrukturálnych a investičných fondov.

3. Popis investícií a reforiem v tomto komponente

3.1 Reformy

3.1.1 Reforma právneho rámca v oblasti energetickej efektívnosti

Výzvy:

- Jednou z kľúčových reforiem potrebných pre transpozíciu opatrení balíčka Čistá energia pre všetkých Európanov a zabezpečenie plnenia cieľa v oblasti znižovania spotreby energie je transpozícia smernice Európskeho parlamentu a Rady 2018/2002, ktorou sa mení smernica 2012/27/EÚ o energetickej efektívnosti.

Ciele:

- Novelizácia zákona 321/2014 Z. z. o energetickej efektívnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Implementácia:

- Implementácia princípu prvoradosti energetickej efektívnosti zaistí, aby energetická efektívnosť a reakcia na strane spotreby mohli rovnocenne konkurovať výrobnéj kapacite. K zlepšeniam energetickej efektívnosti bude potrebné pristupovať vždy, keď budú nákladovo efektívnejšie než ekvivalentné riešenia na strane dodávky.

Adresát: Ministerstvo hospodárstva SR

Časový rozvrh: do 31.12.2020

3.1.2 Reforma právneho rámca v oblasti elektroenergetiky

Výzvy:

- Jednou z kľúčových reforiem potrebných pre zlepšenie implementácie OZE v elektroenergetike je transpozícia smernice Európskeho parlamentu a Rady 2019/944 o spoločných pravidlách pre vnútorný trh s elektrinou.
- Vzhľadom na skutočnosť, že existujúci model fungovania vnútorného trhu s elektrinou je postavený na relatívne statickom usporiadaní, bude potrebné vyriešiť otázky zmeny koncepcie udeľovania povolení na činnosť s ohľadom na nové subjekty na trhu s elektrinou, ktorých role sa budú dynamicky meniť. Spolu so zmenou koncepcie bude potrebné riešiť aj zefektívnenie/digitalizáciu povoloňacieho procesu vrátane zníženia administratívnej záťaže pre účastníkov trhu.
- Nový právny rámec v elektroenergetike (tzv. market dizajn) prinesie okrem nových subjektov na trhu s elektrinou aj nové obchodné modely, ktoré tak nepriamo podporia masívnejšiu integráciu OZE v elektroenergetike.
- Ďalšou z výziev je zmeniť prístup v cenovej regulácii, ktorá sa priamo dotýka pripájania a prevádzky výrobní elektriny z OZE (tzv. sieťové poplatky). Reforma právneho rámca vyvolá potrebu úpravy cenovej regulácie sieťových poplatkov, ktorá do značnej miery limituje trend postupného znižovania podpory OZE, s cieľom ich postupnej integrácie v rámci voľného trhu s elektrinou. V nadväznosti na reformu

bude potrebné zosúladiť súčasné nastavenie platieb za pripojenie a prístup do sústavy (ako napr. tzv. G-komponent) s požiadavkami vyplývajúcimi z práva EÚ.

Ciele:

- Novelizácia existujúceho zákona o energetike č. 251/2012 Z. z.
- Novela zákona č. 250/2012 Z.z. o regulácii v sieťových odvetviach.

Implementácia:

- Implementácia nových pravidiel pre vnútorný trh s elektrickou energiou umožní aplikáciu nových obchodných modelov pre výrobcov elektriny z OZE a prevádzkovateľov úložísk energie, s dodatočným pozitívnym efektom na zvyšovanie flexibility elektrizačnej sústavy. Očakávaným výsledkom je masívnejšia integrácia nových OZE do elektrizačnej sústavy.
- Dôraz bude kladený na výrobu elektriny v mieste spotreby.

Adresát:

- Ministerstvo hospodárstva SR ako rezortný orgán pre energetiku

Časový rozvrh: do 31.12.2022

3.1.3 Reforma právneho rámca v oblasti podpory OZE

Výzvy:

- Jednou z kľúčových reforiem potrebných pre zlepšenie implementácie OZE v elektroenergetike je vytvorenie prostredia pre dosiahnutie cieľov v oblasti obnoviteľných zdrojov pre rok 2030 a transpozícia Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2018/2001 o podpore využívania energie z obnoviteľných zdrojov, ktorá zásadným spôsobom upraví rámec pre rozvoj OZE v oblasti elektroenergetiky a teplárenstva.

Ciele:

- Ministerstvo hospodárstva SR nastaví pravidlá pre výberové konania (aukcie) na výstavbu nových zdrojov na výrobu elektriny, a to otvoreným, transparentným, konkurenčným, nediskriminačným a nákladovo efektívnym spôsobom.
- Reforma systému podpory OZE.
- Vytvorenie podmienok pre výrobu tepla v CZT na splnenie požiadaviek smernice REDII (smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/2001 o podpore využívania energie z obnoviteľných zdrojov) týkajúcich sa účinnosti a podielu OZE tak, aby nedochádzalo k nepriaznivým dôsledkom na účinné systémy CZT, resp. tak, aby to podporilo ďalší rozvoj účinných systémov CZT ako jedného z efektívnych prostriedkov pre dosiahnutie cieľov v oblasti znižovania emisií skleníkových plynov a energetickej efektívnosti.

Implementácia:

- Aukcie na nové zdroje na výrobu elektriny z OZE budú realizované podľa osvedčených postupov a skúseností („best-practice“) v krajinách Európskej únie.
- Dlhodobý plán aukcií na nové zdroje OZE má potenciál prispieť k stabilite podnikateľského prostredia a lepšej predvídateľnosti prírastku nových inštalovaných kapacít OZE v odvetví elektroenergetiky.
- Reforma systému podpory OZE bude súčasťou novelizácie zákona 309/2009 Z.z. o podpore obnoviteľných zdrojov energie a vysoko účinnej kombinovanej výroby a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- Vytvorenie podmienok pre výrobu tepla v CZT bude predmetom novelizácie zákona 657/2004 Z. z. o tepelnej energetike.

Adresát:

- Ministerstvo hospodárstva SR ako rezortný orgán pre energetiku

Časový rozvrh: do 31.12.2022

3.2 Investície

Súčasťou investícií bude v súlade s článkom 7 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241, ktorým sa zriaďuje Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti aj zabezpečenie administratívnych kapacít pri realizácii komponentu, jeho reforiem a investícií (monitoring plnenia mílnikov a cieľov, príprava a vyhodnotenie schém štátnej pomoci a s nimi súvisiacich výziev).

3.2.1 Investície do výstavby nových zdrojov elektriny z OZE

Výzvy:

- Slovensko plní svoje záväzky v oblasti zvýšenia podielu OZE pre rok 2020. Súčasný systém podpory OZE však neprimerane zvyšuje ceny elektrickej energie.
- Zvýšenie výrobných kapacít elektrickej energie z OZE v súlade s požiadavkami Integrovaného národného energetického a klimatického plánu.
- Nastavenie nediskriminačných a transparentných kvalifikačných kritérií výberových konaní (aukcií) pre nové zdroje na výrobu elektriny z OZE s jasnými termínmi a pravidlami pre dodanie projektu, a to otvoreným, transparentným, konkurenčným, nediskriminačným a nákladovo efektívnym spôsobom (podľa princípu technologickej neutrality).
- Zabezpečenie vysokej miery realizovateľnosti víťazných projektov vo výberových konaniach s cieľom zabezpečiť predikovateľnosť pripájania nových kapacít OZE.
- Zabezpečenie environmentálnej udržateľnosti rozvoja OZE v súlade so zásadou „výrazne nenarušiť“.

Ciele:

- Výstavba nových výrobných kapacít elektrickej energie z OZE (s inštalovaným výkonom 10 kW až 50 MW).

Implementácia:

- Investičné prostriedky by mali byť pridelované na základe výsledkov aukcie, pričom hlavným kritériom budú náklady na MWh vyrobenej elektriny.
- V rámci zabezpečenia súladu so zásadou „výrazne nenarušiť“ budú v rámci výziev stanovené špecifické kritéria oprávnenosti („eligibility criteria“) a podporené tak budú iba projekty spĺňajúce požiadavky legislatívy EÚ a SR v oblasti ochrany životného prostredia ako aj ostatnej relevantnej legislatívy vrátane kritérií zásady „výrazne nenarušiť“ vyplývajúcich z nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241 z 12. februára 2021, ktorým sa zriaďuje Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti.
- V rámci lehôt stanovených v podmienkach výberových konaní sa kapacita projektov, ktoré sa nezrealizujú ponúkne v poradí ďalším neúspešným záujemcom za pôvodne vysúťažených podmienok aplikovaním primeraných administratívnych poplatkov.
- Opatrenie bude mať formu investičnej pomoci a bude mať za následok zníženie dopadu na výšku koncovej ceny elektriny prostredníctvom regulovanej tarify za prevádzkovanie systému.
- V rámci investície do výstavby nových zdrojov elektriny z OZE sa nepočíta s podporou vodných elektrární.
- V prípade podpory výroby elektriny a tepla z biomasy bude jednou z podmienok udelenia podpory dodržiavanie kritérií trvalej udržateľnosti stanovených smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2018/2001 o podpore výroby energie z obnoviteľných zdrojov, ako aj podmienka na minimálnu úsporu emisií CO₂ vo výške 80% (vo vzťahu k typickým hodnotám a podľa metodológie smernice 2018/2001 o podpore využívania energie z obnoviteľných zdrojov), ktorá presahuje požiadavku na úsporu emisií podľa kritérií trvalej udržateľnosti. Táto požiadavka bude súčasťou výziev, na základe ktorých budú projekty podporené a bude sa vzťahovať na všetky zariadenia nárokuje si podporu z RRP, s výnimkou zaradení využívajúcich plynné palivá s celkovou kapacitou menšou ako 2MW. Úspora GHG a plnenie kritérií udržateľnosti budú preukazované na základe systému certifikácie v rámci transpozície smernice RED II.

- Je možnosť zväziť využitie časti prostriedkov na obnoviteľné zdroje energie a energetickú infraštruktúru pomocou finančných nástrojov aplikovaných cez Slovak Investment Holding, a.s.

Adresát:

- Podnikateľské subjekty

Štátna pomoc:

Investičná podpora pre nové zdroje elektriny z OZE by mala byť poskytovaná v súlade s nariadením o blokových výnimkách (GBER).

Časový rozvrh: 2021 - 2026

Odhadované náklady: 103 mil. EUR (na základe alokácie v Pláne obnovy na úrovni 232 mil. EUR)

3.2.2 Investície do modernizácie existujúcich zdrojov elektriny z OZE („repowering“)

Vyradenie rozsiahleho objemu inštalovanej kapacity OZE z prevádzky, kritickým spôsobom ohrozí záväzky Slovenskej republiky v oblasti zvyšovania podielu OZE a v oblasti znižovania emisií a dosiahnutia uhlíkovej neutrality.

Výzvy:

- Hlavnou výzvou je zabezpečiť predĺženie životnosti existujúcich zariadení na výrobu elektrickej energie, ktoré pre svoju ďalšiu prevádzku potrebujú dodatočné investície na nákladovo udržateľnom princípe z hľadiska dopadov na ceny elektriny. Týka sa to najmä zariadení na výrobu elektriny z bioplynu, ktorým končí prevádzková podpora v rokoch 2025 - 2028 ako aj zariadení na výrobu elektriny z vodnej energie.
- Očakávaná situácia na trhu s elektrinou spôsobí, že prevádzka viacerých zdrojov po roku 2026, predovšetkým po ukončení ich prevádzkovej podpory nebude v rámci trhových podmienok rentabilná.
- Elektrárne využívajúce ako palivo na výrobu elektriny bioplyn nebudú po skončení prevádzkovej podpory konkurencieschopné, vzhľadom na cenu a dostupnosť suroviny.
- Zhruba tretina bioplynových staníc nemá povinnosť využívať odpadové teplo, keďže vznikli ešte pred októbrom 2012. Rekonštrukcie zariadení využívajúcich vodnú energiu môžu pomôcť zvýšiť kapacitu elektriny vyrobenej z OZE, pričom bude potrebné zohľadniť aj zabezpečenie dodržania aspektov ochrany životného prostredia.
- Výzvou je zabezpečenie aktuálnej výroby elektriny vo vodných elektrárnach a zlepšenie poskytovania podporných služieb pre sústavu v dlhodobom horizonte.

Ciele:

- Zabezpečenie modernizácie existujúcich výrobných kapacít na výrobu elektriny so zámerom predĺžiť ich technologickú životnosť a zvýšiť účinnosť výroby elektriny.
- Zabezpečenie technologickej obnovy existujúcich výrobných kapacít na výrobu elektriny z bioplynu, ktorým do roku 2026 končí prevádzková podpora.

Implementácia:

- Technologická obnova elektrární využívajúcich ako palivo bioplyn bude súvisieť aj so zmenou palivovej základne na biologicky rozložiteľný odpad, so zámerom predĺžiť ich technologickú životnosť s podmienkou využitia minimálne polovice vyprodukovaného tepla.
- Modernizácia vodných elektrární, ktorá sa bude predovšetkým týkať energetických častí elektrární (napr. turbogenerátory) s cieľom zvýšiť ich regulačný rozsah a v obmedzenej miere zvýšiť aj ich výkon. Dodržané budú platné environmentálne požiadavky vyplývajúce z legislatívy EÚ a modernizácia môže zahnúť aj ekologizáciu týchto zariadení. Opatrenia spojené s ich pravidelnou údržbou nebudú môcť byť podporené.

- V zmysle Stratégie environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030 majú byť Ministerstvom životného prostredia SR pre jednotlivé obnoviteľné zdroje vypracované pravidlá a kritériá ich udržateľného využívania. Tie budú rešpektovať regionálny potenciál, ekonomickú výhodnosť, vplyvy na energetickú sústavu, dopad na chránené územia, chránené druhy rastlín a živočíchov a názor dotknutej verejnosti, obcí a regiónov. Na tieto kritériá udržateľného využívania sa bude prihliadať v procese implementácie investícií podporujúcich výrobu elektriny a tepla z biomasy ako aj inde, kde to bude relevantné.
- Transformácia bioplynových staníc na biometánové umožní zachovanie podielu výroby obnoviteľných zdrojov energie prostredníctvom náhrady zemného plynu za biometán v existujúcich zariadeniach na výrobu tepla a elektrickej energie, úplné využitie vyprodukovaného tepla ako aj dekarbonizáciu priemyselných procesov a dopravy.
- V prípade podpory výroby elektriny a tepla z biomasy bude jednou z podmienok udelenia podpory dodržiavanie kritérií trvalej udržateľnosti stanovených smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2018/2001 o podpore výroby energie z obnoviteľných zdrojov, ako aj podmienka na minimálnu úsporu emisií CO₂ vo výške 80% (vo vzťahu k typickým hodnotám a podľa metodológie smernice 2018/2001 o podpore využívania energie z obnoviteľných zdrojov), ktorá presahuje požiadavku na úsporu emisií podľa kritérií trvalej udržateľnosti. Táto požiadavka bude súčasťou výziev, na základe ktorých budú projekty podporené a bude sa vzťahovať na všetky zariadenia nárokuje si podporu z RRP, s výnimkou zaradení využívajúcich plynné palivá s celkovou kapacitou menšou ako 2MW. Úspora GHG a plnenie kritérií udržateľnosti budú preukazované na základe systému certifikácie v rámci transpozície smernice RED II.
- Pri rekonštrukcii vodných elektrární môžu byť podporené len projekty spĺňajúce podmienky legislatívy EÚ v oblasti ochrany životného prostredia. Zariadenia musia spĺňať požiadavky ustanovení smernice 2000/60/ES, ktorou sa stanovuje rámec pôsobnosti pre opatrenia spoločenstva v oblasti vodného hospodárstva (ďalej len „2000/60/ES“), týkajúce sa realizácie potrebných mitigačných opatrení. Tieto zahŕňajú, tam kde je to relevantné a v závislosti od prítomných ekosystémov, opatrenia týkajúce sa zabezpečenia migrácie rýb (napr. stavba rybovodov), manažmentu sedimentov a opatrenia na ochranu habitatov s ohľadom na dosiahnutie dobrého vodného stavu a potenciálu. Posudzovanie súladu projektov s podmienkami ochrany životného prostredia bude vykonávané v spolupráci s Ministerstvom životného prostredia SR a následne budú projekty predložené na individuálne posúdenie Európskej komisii.
- Opatrenie bude mať formu investičnej pomoci určenej na základe princípu nákladovej efektívnosti pre jednotlivé typy modernizovaných technológií a v súlade s usmerneniami pre štátnu pomoc v oblasti energetiky a životného prostredia a v súlade s nariadením o blokových výnimkách. V rámci alokovanej investície 62 mil. EUR z RRF plánujeme v súčasnosti na základe predbežných odhadov nákladov na modernizáciu jednotlivých typov zariadení a odhadovanej modernizovanej kapacity väčšiu časť prostriedkov smerovať na modernizáciu bioplynových staníc. Výsledná podpora pre jednotlivé prvky v rámci investície však bude závisieť od výsledkov výziev.
- Je možnosť zväziť využitie časti prostriedkov na obnoviteľné zdroje energie a energetickú infraštruktúru pomocou finančných nástrojov aplikovaných cez Slovak Investment Holding, a.s.

Adresát:

- Podnikateľské subjekty – prevádzkovatelia existujúcich zariadení na výrobu elektrickej energie.

Štátna pomoc:

Príprava tejto schémy bude patriť do kompetencie Ministerstva hospodárstva SR a mala by byť v súlade s nariadením o blokových výnimkách (GBER).

Časový rozvrh: 2022 - 2026

Odhadované náklady: 62 mil. EUR (na základe alokácie v Pláne obnovy na úrovni 232 mil. EUR)

3.2.3 Investície do zvyšovania flexibility elektroenergetických sústav pre vyššiu integráciu OZE

Postupné odstavovanie flexibilných fosilných zdrojov elektriny v SR spôsobuje úbytok regulačného výkonu, čo má negatívny dopad na schopnosť elektrizačnej sústavy integrovať variabilné OZE. Zvýšenie dostupného objemu regulačného výkonu je tak jednou z podmienok na dosiahnutie cieľov SR v oblasti energetiky a klímy pre časový horizont rokov 2030, resp. 2050. Zdrojom regulačného výkonu sú zariadenia schopné flexibilne meniť hodnotu dodávaného alebo odoberaného výkonu podľa aktuálnej potreby elektrizačnej sústavy. Z dôvodu schopnosti poskytovať flexibilitu elektrizačnej sústave, budú v rámci investície podporené technológie batériových úložísk, zariadení na výrobu vodíka z OZE a tiež projekty modernizácie vodných elektrární, ktorých súčasťou bude zvýšenie ich súčasného regulačného výkonu najmenej o 25%.

V oblasti zabezpečenia pružnosti elektroenergetického systému je jedným z cieľov zabezpečiť dostatočnú flexibilitu pre účastníkov trhu, primárne pre výrobcov elektriny z variabilných OZE. Nové pravidlá trhu budú tieto subjekty motivovať k aktívnemu zapojeniu sa do činností výroby, akumulácie, flexibility a dodávky elektriny na trh alebo k zdieľaniu elektriny prostredníctvom elektrizačnej sústavy. Základom tejto flexibility je obchodovanie čo najbližšie k času fyzickej dodávky elektriny, keďže variabilnú výrobu nie je možné presne plánovať v dlhšom časovom horizonte.

Výzvy:

- Zabezpečiť dostatočný regulačný výkon pre zvyšovanie podielu OZE na výrobe elektriny v súlade s trajektóriou podľa INEKP. Súčasťou celkového riešenia sú aj batériové úložiská, vodné elektrárne, prečerpávacie vodné elektrárne a nový prvok na trhu – agregátor.
- Potreba akcelerovať presadzovanie inteligentných riešení v energetike v oblasti budovania energetickej infraštruktúry či skladovania a podpory alternatívnych zdrojov energie s dôrazom na elektroenergetiku.
- Zabezpečiť väčšiu flexibilitu elektrizačnej sústavy, rozšíriť formy poskytovania podporných služieb alebo služieb umožňujúcich nahradiť štandardné regulačné nástroje v oblasti podporných služieb.
- Efektívna plošná implementácia inteligentných meracích systémov (IMS) a vytvorenie vhodného regulačného a legislatívneho rámca pre trh s flexibilitou - okrem iného ukotvenie nového subjektu trhu – agregátora, ktorý bude umožňovať prístup distribuovaných zdrojov flexibility na trh a vytvorenie technologického modelu rozvoja distribučných sústav z hľadiska využívania flexibility.

Ciele:

- Zabezpečenie plného a rovnocenného prístupu pre všetky technológie a poskytovateľov, vrátane obnoviteľných zdrojov na vyrovnávacie trhy.
- Zvýšenie flexibility elektrizačnej sústavy alebo podpora komplexných riešení projektov variabilných OZE, ktoré nevyvolajú potrebu regulačného výkonu s cieľom umožniť vyšší podiel výroby elektriny z OZE.
- Podpora inteligentných metód prevádzky a rozvoja energetickej infraštruktúry (napr. *smart asset management*).
- Aplikácia inteligentných riešení na rozvoj a integráciu hráčov tzv. novej energetiky do energetického trhu s cieľom dekarbonizácie, decentralizácie a digitalizácie energetiky.
- Zabezpečiť a podporiť modernizáciu existujúcich zdrojov poskytujúcich služby flexibility pre sústavu, obzvlášť prečerpávacích vodných elektrární, s cieľom zvýšiť ich účinnosť ako aj regulačný rozsah.

Implementácia:

- Nevyhnutným predpokladom pre zavedenie nových princípov na trhu s elektrinou (agregácia, akumulácia, integrácia elektro-mobility, dynamické tarify, atď.), nových účastníkov trhu (agregátor, aktívny odberateľ, energetické spoločenstvo, atď.) a interakcií medzi nimi, je rozvinutý systém zberu, zdieľania, spracovania a sprístupňovania dát. Ten umožní integrovať vyšší podiel OZE do elektrizačnej sústavy (napr. komunity vyrábajúce energiu z OZE) prostredníctvom zvýšenia flexibility elektrizačnej sústavy aj cez nové obchodné modely (napr. *peer-to-peer*). Dostatok flexibility a regulačného výkonu je nevyhnutnou podmienkou pre zavádzanie vyššie spomenutých nových princípov a účastníkov trhu a priamo tak prispieva k smartifikácii a digitalizácii elektrizačnej sústavy a trhu s elektrickou energiou.

- Podpora projektov skladovania energie (batériové systémy), vrátane výroby vodíka elektrolýzou a prepravy, distribúcie a skladovania vodíka s využitím existujúcej infraštruktúry. Pilotné projekty skladovania elektriny umožnia okrem integrácie zvyšujúceho sa podielu OZE testovať nové technológie a obchodné modely, ktoré nie sú plne kompatibilné s existujúcim regulačným rámcom, resp. platnou energetickou legislatívou. Výhodou takéhoto konceptu je umožniť Úradu pre reguláciu sieťových odvetví na základe analýzy prevádzky takýchto projektov nastavenie a optimalizáciu regulačnej politiky, a to najmä parametre cenovej a vecnej regulácie.
- Súčasťou opatrenia je aj podpora modernizácie vodných elektrární za účelom zvýšenia regulačného výkonu a rozsahu ich regulačného výkonu. Pri ich rekonštrukcii vodných elektrární budú podporené len projekty spĺňajúce podmienky legislatívy EÚ v oblasti ochrany životného prostredia, predovšetkým smernice 2000/60/ES, ktorou sa stanovuje rámec pôsobnosti pre opatrenia spoločenstva v oblasti vodného hospodárstva. Tieto zahŕňajú, tam kde je to relevantné a v závislosti od prítomných ekosystémov, opatrenia týkajúce sa zabezpečenia migrácie rýb (napr. stavba rybovodov), manažmentu sedimentov a opatrenia na ochranu habitatov s ohľadom na dosiahnutie dobrého vodného stavu a potenciálu. Posudzovanie súladu projektov s podmienkami ochrany životného prostredia bude vykonávané v spolupráci s Ministerstvom životného prostredia SR a následne budú projekty predložené na individuálne posúdenie Európskej komisii.
- Aplikácia tzv. regulačných projektov pre komunity vyrábajúce energiu z OZE, pre integráciu a testovanie inovatívnych technológií a obchodných modelov v rámci nového market-dizajnu.
- Opatrenie bude mať podobu investičnej pomoci.
- Pomoc pri výstavbe zariadení na skladovanie energie a na výstavbu novej flexibilnej kapacity by mala byť adresovaná podnikateľským subjektom na základe princípu nákladovej efektívnosti. Pomoc adresovaná na rekonštrukciu existujúcich zariadení s cieľom zvýšiť ich regulačný rozsah by mala byť adresovaná existujúcim prevádzkovateľom výroby elektriny z OZE.
- Je možnosť zväziť využitie časti prostriedkov na obnoviteľné zdroje energie a energetickú infraštruktúru pomocou finančných nástrojov aplikovaných cez Slovak Investment Holding, a.s.

Adresát:

- Podnikateľské subjekty
- Komunity vyrábajúce energiu z OZE (SOZ) podľa smernice (EÚ) 2018/2001

Štátna pomoc:

Pomoc na investície do zariadení na skladovanie elektriny z OZE bude musieť byť na základe článku 48 nariadenia o blokových výnimkách notifikovaná Európskej komisii.

Časový rozvrh: 2021 – 2026

Odhadované náklady: 62 mil. EUR (na základe alokácie v Pláne obnovy na úrovni 232 mil. EUR)

4. Otázky strategickej autonómie a bezpečnosti

Komponent priamo adresuje potrebu zvyšovania odolnosti krajín EÚ pomocou zvyšovania podielu obnoviteľných zdrojov energie. Slovenská republika (ďalej len „SR“) v súčasnosti dováža viac ako 98% ropy a zemného plynu, ktoré tvoria značnú časť jej energetickej spotreby, z tretích krajín. Rozvoj OZE v sektore elektroenergetiky a teplárenstva prispeje k zníženiu podielu týchto fosílnych palív na energetickom mixe a zvýši odolnosť SR v oblasti energetickej bezpečnosti. Podpora biometánu v oblasti rozvoja OZE je vhodná aj v kontexte zachovania využitia existujúcej plynárskej infraštruktúry.

5. Cezhraničné a medzinárodné projekty

Navrhované investície nemajú cezhraničný charakter a majú obmedzený cezhraničný dopad. Súčasťou navrhovaných opatrení s pozitívnym regionálnym dopadom je zvýšenie technickej kapacity elektrizačnej sústavy SR, ktoré by malo byť dosiahnuté zvýšením cezhraničnej kapacity na profile medzi Maďarskom a Slovenskou republikou. Projekt zvýšenia kapacity prepojení medzi SR a HU je zaradený medzi projekty spoločného záujmu („Projects of Common Interest“ - PCI) na základe nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 347/2013 o usmerneniach pre transeurópsku energetickú infraštruktúru (ďalej len „nariadenie (EÚ) 347/2013“).

6. Zelený rozmer komponentu

Tento komponent *Obnoviteľné zdroje energie a energetická infraštruktúra* priamo prispieva k zelenej transformácii. Podľa článku 10 odseku 1 nariadenia 2020/852/EÚ o vytvorení rámca na uľahčenie udržateľných investícií má významný prínos k zmierneniu zmeny klímy.

Komponent tiež prispieva priamo k cieľom pre rok 2030 v oblasti zmeny klímy, a síce k EÚ cieľu 32%-ného podielu OZE na konečnej spotrebe energie do roku 2030. Komponent je v plnom súlade s opatreniami identifikovanými v Integrovanom národnom energetickom a klimatickom pláne.

7. Digitálny rozmer komponentu

Časť komponentu integrácia obnoviteľných zdrojov energie pomocou zvýšenia flexibility elektrizačnej sústavy SR prispieva k využitiu inovatívnych technológií v sektore elektroenergetiky a jeho digitalizácii. V rámci opatrenia budú podporené zariadenia zvyšujúce flexibilitu a energetickú účinnosť elektrizačnej sústavy a práve dostatok flexibility a regulačného výkonu, ale aj smartifikácia elektrizačnej sústavy (systém zberu, zdieľania, spracovania a sprístupňovania dát) s ohľadom na nové subjekty na trhu s elektrinou, ktoré sú predpokladom pre integráciu nových OZE. Nevyhnutným predpokladom pre zavedenie nových princípov na trhu s elektrinou (agregácia, akumulácia, integrácia elektro-mobility, dynamické tarify, atď.), nových účastníkov trhu (agregátor, aktívny odberateľ, energetické spoločenstvo, atď.) a interakcií medzi nimi, je rozvinutý systém zberu, zdieľania, spracovania a sprístupňovania dát.

Tabuľka 1: Dopad na zelenú a digitálnu transformáciu

Krátky názov reformy/ investície	Zelené ciele				Digitálne ciele		Označený príspevok RRF	
	Klíma	Životné prostredie	Klasifikácia zásahu (intervention field)	Zásada „výrazne nenarušiť“ (DNSH)	Digitálne	Klasifikácia zásahu (intervention field)	Klíma	Digitálne
Investície do výstavby nových zdrojov elektriny z OZE	100%	40%	029 - Renewable energy: solar	Áno	0%	N/A	103 mil.	0 mil.
Investície do modernizácie existujúcich zdrojov elektriny z OZE (repowering)	100%	40%	032 - Other renewable energy (including geothermal energy)	Áno	0%	N/A	62 mil.	0 mil.

Krátky názov reformy/ investície	Zelené ciele				Digitálne ciele		Označený príspevok RRF	
	Klíma	Životné prostredie	Klasifikácia zásahu (intervention field)	Zásada „výrazne nenarušiť“ (DNSH)	Digitálne	Klasifikácia zásahu (intervention field)	Klíma	Digitálne
Investície do zvyšovania flexibility elektroenergetických sústav pre vyššiu integráciu OZE	100%	40%	033 - Smart Energy Systems (including smart grids and ICT systems) and related storage.	Áno	40%	033 - Smart Energy Systems (including smart grids and ICT systems) and related storage.	62 mil.	25,35 mil.

8. Uplatňovanie zásady „výrazne nenarušiť“

V prípade výroby elektriny a tepla budú v súlade so zásadou „výrazne nenarušiť“ podporené len zdroje využívajúce OZE s nulovým negatívnym vplyvom na oblasť mitigácie dôsledkov zmeny klímy.

V prípade podpory výroby elektriny a tepla z biomasy bude jednou z podmienok dodržiavanie kritérií trvalej udržateľnosti stanovených smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2018/2001 o podpore výroby energie z obnoviteľných zdrojov, ako aj podmienka na minimálnu úsporu emisií CO₂ vo výške 80% (vo vzťahu k typickým hodnotám a podľa metodológie smernice 2018/2001 o podpore využívania energie z obnoviteľných zdrojov), ktorá presahuje požiadavku na úsporu emisií podľa kritérií trvalej udržateľnosti. Táto požiadavka bude súčasťou výziev, na základe ktorých budú projekty podporené. V rámci požiadavky na úsporu emisií 80% bude musieť prevádzkovateľ preukázať pôvod (origin) biomasy z hľadiska zdroja, z ktorého biomasa pochádza a to na základe certifikátu (systém sa pripravuje v rámci transpozície OZE). To sa bude týkať všetkých zariadení nárokových si podporu z RRP bez ohľadu na hranice kapacity v RED II (50 MW).

Pri vodných elektrárnach bude možná podpora len takých zariadení, ktoré spĺňajú požiadavky legislatívy EÚ v oblasti životného prostredia, predovšetkým smernice 2000/60/ES, ktorou sa stanovuje rámec pôsobnosti pre opatrenia spoločenstva v oblasti vodného hospodárstva. Pri ich rekonštrukcii vodných elektrární budú podporené len projekty spĺňajúce podmienky legislatívy EÚ v oblasti ochrany životného prostredia, predovšetkým smernice 2000/60/ES, ktorou sa stanovuje rámec pôsobnosti pre opatrenia spoločenstva v oblasti vodného hospodárstva. Tieto zahŕňajú, tam kde je to relevantné a v závislosti od prítomných ekosystémov, opatrenia týkajúce sa zabezpečenia migrácie rýb (napr. stavba rybovodov), manažmentu sedimentov a opatrenia na ochranu habitatov s ohľadom na dosiahnutie dobrého vodného stavu a potenciálu. Posudzovanie súladu projektov s podmienkami ochrany životného prostredia bude vykonávané v spolupráci s Ministerstvom životného prostredia SR a následne budú projekty predložené na individuálne posúdenie Európskej komisii.

Pre všetky projekty bude vykonaný skríning, resp. Environmental Impact Assessment (EIA) v súlade s platnou legislatívou na úrovni EÚ (smernica 2011/92/EÚ o posudzovaní vplyvov určitých verejných a súkromných projektov na životné prostredie). Pre zariadenia lokalizované na/blízko pri miestach s vysokou biodiverzitou (Natura 2000, Svetové dedičstvo UNESCO ako aj iné ochránené územia), bude vykonané vhodné posúdenie a budú implementované požadované mitigačné opatrenia.

Reformy

8.1 Reforma právneho rámca v oblasti energetickej efektívnosti

Časť 1 kontrolného zoznamu dodržiavanie zásady „výrazne nenarušiť“

<i>Uved'te, ktoré z týchto environmentálnych cieľov si vyžadujú vecné posúdenie opatrenia z hľadiska dodržiavania zásady „výrazne nenarušiť“</i>	Áno	Nie	<i>Ak ste zvolili možnosť „nie“, uved'te odôvodnenie</i>
Zmiernenie zmeny klímy		X	Základom reformy je transpozícia legislatívny EÚ, konkrétne Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2018/2002, ktorou sa mení smernica 2012/27/EÚ o energetickej efektívnosti, ktorá sprísňuje požiadavky na energetickú efektívnosť, čím prispieva k naplneniu cieľa zmierniť negatívnu zmenu klímy. Reforma povedie k zlepšeniu životného prostredia, kvality ovzdušia a verejného zdravia, zníženiu emisií skleníkových plynov, zvýšeniu energetickej bezpečnosti znížením závislosti od dovozu energie z krajín mimo Únie. Zmierňovanie negatívnych dôsledkov zmeny klímy bude zabezpečené princípom prvoradosti energetickej efektívnosti.
Adaptácia na zmenu klímy		X	Navrhovaná reforma zahŕňa predovšetkým legislatívne aktivity, ktorých zmena nebude mať negatívne dopady na uvedené environmentálne ciele. K energetickej efektívnosti sa bude pristupovať vždy, keď bude reakcia na strane spotreby nákladovo efektívnejšia, než ekvivalentné riešenia na strane dodávky. Spomalením celkového rastu dopytu po energii dôjde k zmierňovaniu dopadov energetiky na životné prostredie.
Udržateľné využívanie a ochrana vodných a morských zdrojov		X	Navrhovaná reforma zahŕňa predovšetkým legislatívne aktivity, ktorých zmena nebude mať negatívne dopady na uvedené environmentálne ciele, berúc do úvahy priame aj primárne nepriame vplyvy.
Obehové hospodárstvo vrátane predchádzania vzniku odpadu a recyklácie		X	Navrhovaná reforma zahŕňa predovšetkým legislatívne aktivity, ktorých zmena nebude mať negatívne dopady na uvedené environmentálne ciele, berúc do úvahy priame aj primárne nepriame vplyvy.
Prevenca a kontrola znečisťovania ovzdušia, vody alebo pôdy		X	Navrhovaná reforma zahŕňa predovšetkým legislatívne aktivity, ktorých zmena nebude mať negatívne dopady na uvedené environmentálne ciele, berúc do úvahy priame aj primárne nepriame vplyvy.
Ochrana a obnova biodiverzity a ekosystémov		X	Navrhovaná reforma zahŕňa predovšetkým legislatívne aktivity, ktorých zmena nebude mať negatívne dopady na uvedené environmentálne ciele, berúc do úvahy priame aj primárne nepriame vplyvy. Ochrana prírodných zdrojov bude tiež benefitovať z reformy, keďže menší dopyt po energii povedie priamoúmerne k nižšej spotrebe prírodných zdrojov.

8.2 Reforma právneho rámca v oblasti elektroenergetiky

Časť 1 kontrolného zoznamu dodržiavanie zásady „výrazne nenarušiť“

<i>Uved'te, ktoré z týchto environmentálnych cieľov si</i>	Áno	Nie	<i>Ak ste zvolili možnosť „nie“, uved'te odôvodnenie</i>
--	-----	-----	--

vyžadujú vecné posúdenie opatrenia z hľadiska dodržiavania zásady „výrazne nenarušiť“			
Zmiernenie zmeny klímy		X	Základom reformy je transpozícia legislatívny EÚ, konkrétne smernice Európskeho parlamentu a Rady 2019/944 o spoločných pravidlách pre vnútorný trh s elektrinou. Úprava existujúceho a vytvorenie nového právneho rámca prispeje ku klimatickej neutralite a adaptácii na zmenu klímy tým, že podporí zvýšenie podielu energie vyrobenej z obnoviteľných zdrojov, zlepší podnikateľské prostredie a povedie ku rozvoju nových OZE. Dlhodobým vplyvom bude zníženie množstva emisií skleníkových plynov v ovzduší. Ďalšou súčasťou reformy je aj zvýšenie cezhraničnej kapacity na elektrizačnom prepojení SR-HU, ktoré zvýši technickú kapacitu elektrizačnej sústavy SR a umožní tak pripájanie nových zdrojov na výrobu elektriny z OZE. Projekt je tiež zaradený na európsky zoznam projektov spoločného záujmu (PCI), vydaný EK.
Adaptácia na zmenu klímy		X	Navrhovaná reforma zahŕňa predovšetkým legislatívne aktivity, ktorých zmena nebude mať negatívne dopady na uvedené environmentálne ciele, berúc do úvahy priame aj primárne nepriame vplyvy.
Udržateľné využívanie a ochrana vodných a morských zdrojov		X	Navrhovaná reforma zahŕňa predovšetkým legislatívne aktivity, ktorých zmena nebude mať negatívne dopady na uvedené environmentálne ciele, berúc do úvahy priame aj primárne nepriame vplyvy.
Obehové hospodárstvo vrátane predchádzania vzniku odpadu a recyklácie		X	Navrhovaná reforma zahŕňa predovšetkým legislatívne aktivity, ktorých zmena nebude mať negatívne dopady na uvedené environmentálne ciele, berúc do úvahy priame aj primárne nepriame vplyvy.
Prevenca a kontrola znečisťovania ovzdušia, vody alebo pôdy		X	Navrhovaná reforma zahŕňa predovšetkým legislatívne aktivity, ktorých zmena nebude mať negatívne dopady na uvedené environmentálne ciele, berúc do úvahy priame aj primárne nepriame vplyvy.
Ochrana a obnova biodiverzity a ekosystémov	X		

Časť 2: Ochrana a obnova biodiverzity a ekosystémov

Otázky	Nie	Vecné odôvodnenie
Očakáva sa, že opatrenie bude:	X	Pre projekt cezhraničného prepojenia bola vykonaná EIA v súlade s platnou legislatívou na úrovni EÚ. Prepojenia boli uvedené do prevádzky dňa 5. apríla 2021.
(i) výrazne poškodzovať dobrý stav a odolnosť ekosystémov alebo		
(ii) poškodzovať stav ochrany biotopov a druhov vrátane tých,	X	

ktoré sú v záujme Únie?		
-------------------------	--	--

8.3 Reforma právneho rámca v oblasti podpory OZE

Časť 1 kontrolného zoznamu dodržiavanie zásady „výrazne nenarušiť“

<i>Uveďte, ktoré z týchto environmentálnych cieľov si vyžadujú vecné posúdenie opatrenia z hľadiska dodržiavania zásady „výrazne nenarušiť“</i>	Áno	Nie	<i>Ak ste zvolili možnosť „nie“, uveďte odôvodnenie</i>
Zmiernenie zmeny klímy		X	Základom reformy je transpozícia legislatívny EÚ, konkrétne Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2018/2001 z 11. decembra 2018 o podpore využívania energie z obnoviteľných zdrojov, ktorá podporuje rozvoj OZE environmentálne udržateľným spôsobom. Nastavením pravidiel pre výberové konania (aukcie) na výstavbu nových zdrojov na výrobu elektriny, a to otvoreným, transparentným, konkurenčným, nediskriminačným a nákladovo efektívnym spôsobom sa podporí výroba energie z OZE čo prispeje k ďalšiemu rozvoju bezemisnej výroby energie.
Adaptácia na zmenu klímy		X	Navrhovaná reforma zahŕňa predovšetkým legislatívne aktivity, ktorých zmena nebude mať negatívne dopady na uvedené environmentálne ciele, berúc do úvahy priame aj primárne nepriame vplyvy.
Udržateľné využívanie a ochrana vodných a morských zdrojov		X	Navrhovaná reforma zahŕňa predovšetkým legislatívne aktivity, ktorých zmena nebude mať negatívne dopady na uvedené environmentálne ciele, berúc do úvahy priame aj primárne nepriame vplyvy.
Obehové hospodárstvo vrátane predchádzania vzniku odpadu a recyklácie		X	Navrhovaná reforma zahŕňa predovšetkým legislatívne aktivity, ktorých zmena nebude mať negatívne dopady na uvedené environmentálne ciele, berúc do úvahy priame aj primárne nepriame vplyvy.
Prevenia a kontrola znečisťovania ovzdušia, vody alebo pôdy		X	Navrhovaná reforma zahŕňa predovšetkým legislatívne aktivity, ktorých zmena nebude mať negatívne dopady na uvedené environmentálne ciele, berúc do úvahy priame aj primárne nepriame vplyvy.
Ochrana a obnova biodiverzity a ekosystémov		X	Navrhovaná reforma zahŕňa predovšetkým legislatívne aktivity, ktorých zmena nebude mať negatívne dopady na uvedené environmentálne ciele, berúc do úvahy priame aj primárne nepriame vplyvy.

Investície

8.4 Investície do výstavby nových zdrojov elektriny z OZE

Časť 1 kontrolného zoznamu dodržiavanie zásady „výrazne nenarušiť“

Uvedte, ktoré z týchto environmentálnych cieľov si vyžadujú vecné posúdenie opatrenia z hľadiska dodržiavania zásady „výrazne nenarušiť“	Áno	Nie	Ak ste zvolili možnosť „nie“, uveďte odôvodnenie
Zmiernenie zmeny klímy		X	<p>Aktivita má podľa čl. 10 (1a) nariadenia 2020/852/EÚ o vytvorení rámca na uľahčenie udržateľných investícií významný prínos k zmierneniu zmeny klímy. Zároveň bude v prípade zdrojov využívajúcich biomasu, okrem plnenia kritérií udržateľnosti na základe RED II, stanovená aj požiadavka na relatívnu 80 % úsporu emisií skleníkových plynov.</p> <p>Táto požiadavka bude súčasťou výziev, na základe ktorých budú projekty podporené a bude sa vzťahovať na všetky zariadenia nárokuje si podporu z RRP, s výnimkou zaradení využívajúcich plynné palivá s celkovou kapacitou menšou ako 2MW.</p>
Adaptácia na zmenu klímy		X	<p>Výroba elektriny z OZE bude posudzovaná v súlade s postupom uvedeným v Prílohe E Prílohy I k návrhu delegovaného nariadenia EK k taxonómii.</p>
Udržateľné využívanie a ochrana vodných a morských zdrojov	X		
Obehové hospodárstvo vrátane predchádzania vzniku odpadu a recyklácie	X		
Prevenca a kontrola znečisťovania ovzdušia, vody alebo pôdy		X	<p>V prípade biomasy budú nové zdroje spĺňať podmienky relevantnej legislatívy EÚ (smernica 2010/75/EU o priemyselných emisiách; smernica 2015/2193/EU o obmedzení emisií určitých znečisťujúcich látok do ovzdušia zo stredne veľkých spaľovacích zariadení a na nich naviazané delegované nariadenia EK).</p> <p>V oblastiach, ktoré nie sú v súlade so smernicou 2008/50/EU o kvalite okolitého ovzdušia a čistejšom ovzduší v Európe bude na podporovaných zariadeniach zohľadnená nutnosť implementácie opatrení na zníženie emisií zohľadňujúce výsledky štúdie EK vypracovanej na základe smernice 2015/2193/EÚ.</p> <p>Vzhľadom na disponibilné technické riešenia a podľa prílohy I k návrhu delegovaného nariadenia EK, hospodárska činnosť vedúca k výstavbe a prevádzke zariadení na výrobu elektrickej energie využívajúcich technológiu slnečnej fotovoltiky a veternej energie ako aj vodnej energie nepredpokladá významné narušenie prevencie a kontroly znečisťovania ovzdušia, vody a pôdy.</p>

Ochrana a obnova biodiverzity a ekosystémov	X		
---	---	--	--

Časť 2: Udržateľné využívanie a ochrana vodných a morských zdrojov

Otázky	Nie	Vecné odôvodnenie
Očakáva sa, že opatrenie poškodí:	X	Toto kritérium nie je relevantné (N/A) pre výrobu elektriny zo slnka (PV), vetra na súši. V rámci investície do výstavby nových zdrojov elektriny z OZE sa nepočíta s podporou vodných elektrární.
(i) dobrý stav alebo dobrý ekologický potenciál vodných útvarov vrátane povrchových a podzemných vôd alebo	X	V prípade podpory výroby elektriny z biomasy, bude zabezpečené dodržanie kritérií trvalej udržateľnosti a environmentálnych pravidiel pri podporených zaradeniach.
(ii) dobrý environmentálny stav morských vôd?		

Časť 2: Prechod na obehové hospodárstvo vrátane predchádzania vzniku odpadu a recyklácie

Otázky	Nie	Vecné odôvodnenie
Očakáva sa, že opatrenie povedie k výraznému zvýšeniu vzniku, spaľovania alebo zneškodňovania odpadu, s výnimkou spaľovania nerecyklovateľného nebezpečného odpadu?	X	Vzhľadom na skutočnosť, že pôjde o nové zariadenia nie je možné očakávať nárast odpadu. Pri opatreniach týkajúcich sa výroby elektriny zo slnka a veternej energie bude prihliadané na dostupnosť a využiteľnosť zariadení a súčiastok, ktoré sú vysoko trvácne, recyklovateľné, dajú sa ľahko rozobrať a rekonštruovať. V prípade biomasy výroby elektriny z biomasy nie je potrebné toto kritérium aplikovať (N/A).
Očakáva sa, že opatrenie povedie k významnej neefektívnosti priameho alebo nepriameho využívania akéhokoľvek prírodného zdroja v ktorejkoľvek fáze jeho životného cyklu, ktorá nie je minimalizovaná primeranými opatreniami?	X	Pri opatreniach týkajúcich sa výroby elektriny zo slnka a veternej energie bude prihliadané na dostupnosť a využiteľnosť zariadení a súčiastok, ktoré sú vysoko trvácne, recyklovateľné, dajú sa ľahko rozobrať a rekonštruovať. V prípade biomasy výroby elektriny z biomasy nie je potrebné toto kritérium aplikovať (N/A).
Očakáva sa, že opatrenie spôsobí významné a dlhodobé poškodenie životného prostredia v súvislosti s obehovým hospodárstvom?	X	Pri opatreniach týkajúcich sa výroby elektriny zo slnka a veternej energie bude prihliadané na dostupnosť a využiteľnosť zariadení a súčiastok, ktoré sú vysoko trvácne, recyklovateľné, dajú sa ľahko rozobrať a rekonštruovať. V prípade biomasy výroby elektriny z biomasy nie je potrebné toto kritérium aplikovať (N/A).

Časť 2: Ochrana a obnova biodiverzity a ekosystémov

Otázky	Nie	Vecné odôvodnenie
Očakáva sa, že opatrenie bude:	X	Pre projekty bude vykonaný skrining, resp. EIA v súlade s platnou legislatívou na úrovni EÚ (smernica 2011/92/EÚ).
(i) výrazne poškodzovať dobrý stav a odolnosť ekosystémov alebo		V prípade, že bola EIA už vykonaná je kľúčová implementácia požadovaných opatrení na mitigáciu a adaptáciu pred realizáciou projektu.
(ii) poškodzovať stav ochrany biotopov a druhov vrátane tých, ktoré sú v záujme Únie?	X	Pre zariadenia lokalizované na/blízko pri miestach s vysokou biodiverzitou (Natura 2000, Svetové dedičstvo UNESCO, Key Biodiversity Areas ako aj iné chránené územia) bude vykonané vhodné posúdenie a implementované požadované mitigačné opatrenia.

8.5 Investície do modernizácie existujúcich zdrojov elektriny z OZE (repowering)

Časť 1 kontrolného zoznamu dodržiavanie zásady „výrazne nenarušiť“

Uveďte, ktoré z týchto environmentálnych cieľov si vyžadujú vecné posúdenie opatrenia z hľadiska dodržiavania zásady „výrazne nenarušiť“	Áno	Nie	Ak ste zvolili možnosť „nie“, uveďte odôvodnenie
Zmiernenie zmeny klímy		X	Aktivita má podľa čl. 10 (1a) nariadenia 2020/852/EÚ o vytvorení rámca na uľahčenie udržateľných investícií významný prínos k zmierneniu zmeny klímy. Opatrenie má za následok predĺženie životnosti zariadení, ktoré sú už beztak považované za dlhodobu udržateľné. V prípade predĺženia životnosti zariadení na výrobu elektriny z bioenergie musia byť splnené podmienky vyplývajúce z RED II (súlad s kritériami udržateľnosti). Zároveň bude v prípade zdrojov využívajúcich biomasu stanovená požiadavka na relatívnu 80 % úsporu emisií skleníkových plynov. Táto požiadavka bude súčasťou výziev, na základe ktorých budú projekty podporené a bude sa vzťahovať na všetky zariadenia nárokuje si podporu z RRP, s výnimkou zaradení využívajúcich plynné palivá s celkovou kapacitou menšou ako 2MW.
Adaptácia na zmenu klímy		X	Pri rekonštrukcii a modernizácii zariadení na výrobu elektriny z OZE, budú podobne ako pri výstavbe v budúcnosti zohľadnené požiadavky prílohy E (časť E v prílohe navrhovaného delegované nariadenia EK).
Udržateľné využívanie a ochrana vodných a morských zdrojov	X		
Obehové hospodárstvo vrátane predchádzania vzniku odpadu a recyklácie		X	Toto kritérium nie je relevantné (N/A) pre bioenergie (biomasa, bioplyn a biopalivá) a vodnú energiu.

Prevenca a kontrola znečisťovania ovzdušia, vody alebo pôdy		X	<p>V prípade rekonštruovaných zariadení na výrobu elektriny z bioenergie, budú nové zdroje spĺňať podmienky relevantnej legislatívy EÚ (smernica 2010/75/EÚ; smernica 2015/2193/EÚ a na nich naviazané delegované nariadenia EK).</p> <p>V prípade podpory výroby elektriny z biomasy, bude zabezpečené dodržanie kritérií trvalej udržateľnosti a environmentálnych pravidiel pri podporených zariadeniach. Zároveň bude v prípade zdrojov využívajúcich biomasu stanovená požiadavka na relatívnu 80% úsporu emisií skleníkových plynov.</p> <p>V oblastiach, ktoré nie sú v súlade so smernicou 2008/50/EÚ budú na podporovaných zariadeniach implementované opatrenia na zníženie emisií zohľadňujúce výsledky štúdie EK vypracovanej na základe smernice 2015/2193/EÚ.</p> <p>Vzhľadom na disponibilné technické riešenia a podľa prílohy I k návrhu delegovaného nariadenia EK, hospodárska činnosť vedúca k prevádzke zariadení na výrobu elektrickej energie z vodnej energie nepredpokladá významné narušenie prevencie a kontroly znečisťovania ovzdušia, vody a pôdy.</p>
Ochrana a obnova biodiverzity a ekosystémov	X		

Časť 2: Udržateľné využívanie a ochrana vodných a morských zdrojov

Otázky	Nie	Vecné odôvodnenie
Očakáva sa, že opatrenie poškodí:	X	Modernizácia (repowering) zariadení na výrobu elektriny z vodnej energie predĺži ich životnosť a optimalizuje výkon bez nových negatívnych dopadov na biodiverzitu a prírodné zdroje.
(i) dobrý stav alebo dobrý ekologický potenciál vodných útvarov vrátane povrchových a podzemných vôd alebo	X	Prevádzka existujúcich zariadení na výrobu elektriny z vodnej energie musí byť v súlade s vydanými povoleniami a mala by, okrem iného, adresovať aj potrebné mitigačné opatrenia (kontinuita vodného toku, zníženie dopadu "hydropeaking", atď.).
(ii) dobrý environmentálny stav morských vôd?		Zariadenia musia spĺňať požiadavky ustanovení smernice 2000/60/ES, ktorou sa stanovuje rámec pôsobnosti pre opatrenia spoločenstva v oblasti vodného hospodárstva týkajúce sa realizácie potrebných mitigačných opatrení. Tieto zahŕňajú, tam kde je to relevantné a v závislosti od prítomných ekosystémov, opatrenia týkajúce sa zabezpečenia migrácie rýb (napr. stavba rybovodov), manažmentu sedimentov a opatrenia na ochranu habitatov s ohľadom na dosiahnutie dobrého vodného stavu a potenciálu. Posudzovanie súladu projektov s podmienkami ochrany životného prostredia bude vykonávané v spolupráci s Ministerstvom životného prostredia SR a následne budú projekty predložené na individuálne posúdenie Európskej komisii.

Časť 2: Ochrana a obnova biodiverzity a ekosystémov

Otázky	Nie	Vecné odôvodnenie
Očakáva sa, že opatrenie bude:	X	Pre projekty vodnej energie bude vykonaný skríning, resp. EIA v súlade s platnou legislatívou na úrovni EÚ (smernica 2011/92/EÚ).
(i) výrazne poškodzovať dobrý stav a odolnosť ekosystémov alebo		V prípade, že bola EIA už vykonaná, je kľúčová implementácia požadovaných opatrení na mitigáciu a adaptáciu pred realizáciou projektu.
(ii) poškodzovať stav ochrany biotopov a druhov vrátane tých, ktoré sú v záujme Únie?	X	Podporené vodné elektrárne musia spĺňať požiadavky ustanovení smernice 2000/60/ES, vrátane požiadaviek týkajúcich sa realizácie potrebných mitigačných opatrení. Pre zariadenia lokalizované na/blízko pri miestach s vysokou biodiverzitou (Natura 2000, Svetové dedičstvo UNESCO, Key Biodiversity Areas ako aj iné chránené územia), bude vykonané vhodné posúdenie a implementované požadované mitigačné opatrenia.

8.6 Investície do zvyšovania flexibility elektroenergetických sústav pre vyššiu integráciu OZE

Časť 1 kontrolného zoznamu dodržiavanie zásady „výrazne nenarušiť“

Uvedte, ktoré z týchto environmentálnych cieľov si vyžadujú vecné posúdenie opatrenia z hľadiska dodržiavania zásady „výrazne nenarušiť“	Áno	Nie	Ak ste zvolili možnosť „nie“, uveďte odôvodnenie
Zmiernenie zmeny klímy		X	Aktivita je považovaná za “enabling activity” podľa čl. 10 (1) nariadenia 2020/852/EÚ a má tak významný prínos k zmierneniu zmeny klímy. Podporou zariadení schopných poskytovať flexibilitu elektrizačnej sústave sa podporí schopnosť elektrizačnej sústavy integrovať nové variabilné OZE, ktorých integrácia je jedným z predpokladov pre dosiahnutie uhlíkovej neutrality.
Adaptácia na zmenu klímy		X	Výroba elektriny z OZE bude posudzovaná v súlade s postupom uvedeným v Prílohe E Prílohy I k návrhu delegovaného nariadenia EK k taxonómii.
Udržateľné využívanie a ochrana vodných a morských zdrojov	X		
Obehové hospodárstvo vrátane predchádzania vzniku odpadu a recyklácie		X	V prípade zariadení na skladovanie energie a v prípade výstavby, resp. rekonštrukcie distribučných a prenosových sústav, bude súčasťou projektovej dokumentácie aj požiadavka na plán pre nakladanie s odpadom, ktorý zabezpečí maximálne možné opätovné využitie alebo recykláciu. Ambíciou je maximalizovať prínosy recyklácie na konci životnosti zariadení využitím najvyspelejších dostupných recyklačných technológií v čase vyradenia z prevádzky.

Prevenca a kontrola znečisťovania ovzdušia, vody alebo pôdy		X	Tento faktor nie je aplikovateľný (N/A) pre batériové technológie a podporu výroby vodíka z OZE. Činnosť, ktorá sa týmto opatrením podporuje v prípade vodných elektrární má zanedbateľný predvídateľný vplyv na tento environmentálny cieľ, pričom sa zohľadňujú priame aj nepriame vplyvy počas celého životného cyklu. Vzhľadom na disponibilné technické riešenia a podľa prílohy I k návrhu delegovaného nariadenia EK, hospodárska činnosť vedúca k prevádzke zariadení na výrobu elektrickej energie z vodnej energie nepredpokladá významné narušenie prevencie a kontroly znečisťovania ovzdušia, vody a pôdy.
Ochrana a obnova biodiverzity a ekosystémov	X		

Časť 2: Udržateľné využívanie a ochrana vodných a morských zdrojov

Otázky	Nie	Vecné odôvodnenie
Očakáva sa, že opatrenie poškodí:	X	Prevádzka existujúcich zariadení na výrobu elektriny z vodnej energie musí byť v súlade s vydanými povoleniami a mala by, okrem iného, adresovať aj potrebné mitigačné opatrenia (kontinuita vodného toku, zníženie dopadu "hydropeaking", atď.).
(i) dobrý stav alebo dobrý ekologický potenciál vodných útvarov vrátane povrchových a podzemných vôd alebo	X	Zariadenia musia spĺňať požiadavky ustanovení smernice 2000/60/ES týkajúce sa realizácie potrebných mitigačných opatrení. Tieto zahŕňajú, tam kde je to relevantné a v závislosti od prítomných ekosystémov, opatrenia týkajúce sa zabezpečenia migrácie rýb (napr. stavba rybovodov), manažmentu sedimentov a opatrenia na ochranu habitatov s ohľadom na dosiahnutie dobrého vodného stavu a potenciálu. Posudzovanie súladu projektov s podmienkami ochrany životného prostredia bude vykonávané v spolupráci s Ministerstvom životného prostredia SR a následne budú projekty predložené na individuálne posúdenie Európskej komisii.
(ii) dobrý environmentálny stav morských vôd?		

Časť 2: Ochrana a obnova biodiverzity a ekosystémov

Otázky	Nie	Vecné odôvodnenie
Očakáva sa, že opatrenie bude:	X	Pre projekty vodnej energie bude vykonaný skríning, resp. EIA v súlade s platnou legislatívou na úrovni EÚ (smernica 2011/92/EÚ).
(i) výrazne poškodzovať dobrý stav a odolnosť ekosystémov alebo		V prípade, že bola EIA už vykonaná, je kľúčová implementácia požadovaných opatrení na mitigáciu a adaptáciu pred realizáciou projektu.
(ii) poškodzovať stav ochrany biotopov a druhov vrátane tých, ktoré sú v záujme Unie?	X	Podporené vodné elektrárne musia spĺňať požiadavky ustanovení smernice 2000/60/ES, vrátane požiadaviek týkajúcich sa realizácie potrebných mitigačných opatrení.
		Pre zariadenia lokalizované na/blízko pri miestach s vysokou

		biodiverzitou (Natura 2000, Svetové dedičstvo UNESCO, Key Biodiversity Areas ako aj iné chránené územia) bude vykonané vhodné posúdenie a implementované požadované mitigačné opatrenia.
--	--	--

9. Míľniky, ciele a časový rozvrh

9.1 Reforma 1: Reforma právneho rámca v oblasti energetickej efektívnosti

- Míľnik 1: Q4 2020: Úprava právneho rámca v oblasti energetickej efektívnosti.

Hlavným prínosom reformy právneho rámca v oblasti energetickej efektívnosti je zavedenie princípu prvoradosti energetickej efektívnosti, ktorého dôslednou implementáciou by sa malo zabezpečiť, že k akýmkoľvek riešeniam na strane dodávky energie, vrátane budovania OZE, sa pristúpi len vtedy, keď budú nákladovo efektívnejšie než opatrenia energetickej efektívnosti. Tým sa docieli efektívne využívanie investícií na budovanie OZE.

Transpozícia by mal byť realizovaná novelizáciou zákona 321/2014 Z. z. o energetickej efektívnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Za transpozíciu je zodpovedné Ministerstvo hospodárstva SR (MH SR). Termín prijatia novely zákona 321/2014 Z.z. je koniec roka 2020.

9.2 Reforma 2: Reforma právneho rámca v oblasti elektroenergetiky

- Míľnik 1: Q4 2022: Úprava právneho rámca v oblasti elektroenergetiky

Úprava právneho rámca v oblasti elektroenergetiky prebehne formou novelizácie zákona 251/2012 Z.z. o energetike a o zmene a doplnení niektorých zákonov a novelou zákona 250/2012 Z.z. o regulácii v sieťových odvetviach.

Novelizácia zákonov nadviaže na existujúci právny stav reflektujúci legislatívu EÚ prijatú tzv. tretím liberalizačným balíčkom pre vnútorný trh s elektrinou. Balíček Čistá energia pre všetkých Európanov však v rámci nového dizajnu trhu s elektrinou vytvára podmienky pre nové subjekty a činnosti (agregácia, uskladňovanie energie, atď.), ktoré v súčasnosti nie sú v právnom rámci SR upravené. V priebehu roka 2020 bol v spolupráci s externým konzultantom vypracovaný „Vecný návrh transpozície legislatívneho balíčka EÚ Čistá energia pre všetkých Európanov“ v oblasti vnútorného trhu s elektrinou do národnej legislatívy SR komplexne riešiaci výzvy spojené s prípravou nového dizajnu trhu s elektrinou. Novelizácia vyššie uvedených zákonov by mala vychádzať z hlavných východísk tohto vecného zámeru.

Novelizácie zákonov by mali byť prijaté najneskôr do konca roka 2022.

Za úpravu právneho rámca je zodpovedné Ministerstvo hospodárstva SR, ktoré pri nej úzko spolupracuje s Úradom pre reguláciu sieťových odvetví.

Nová úprava právneho rámca, zohľadňujúca požiadavky legislatívy EÚ, je mimoriadne dôležitým prvkom pre nastavenie trhu s elektrinou spôsobom, ktorý zvýši jeho flexibilitu okrem iného aj znížením administratívnych bariér vstupu rôznych subjektov na trh, postupnou cenovou dereguláciou dodávky pre malé podniky a domácnosti, umožní zvýšenie samospotreby a aktívnej účasti odberateľov na trhu, vytvorí rámec pre skladovanie energie a elektromobilitu a celkovo tak vytvorí možnosti pre dekarbonizáciu a zvýšenie podielu OZE v sektore elektroenergetiky. Posilnenie postavenia a práv odberateľov, nové povinnosti prevádzkovateľov sústav, možnosť vstupu nových subjektov na trh, ako aj prehodnotené kompetencie Úradu pre reguláciu sieťových odvetví majú prispieť k tomu, aby vznikla účinná súťaž na trhu a boli zabezpečené spravodlivé podmienky pre spotrebiteľov. Medzi hlavné ciele starostlivosti o spotrebiteľa patrí lepšia komunikácia a zvýšenie informovanosti spotrebiteľa, najmä formou prístupnejších, zrozumiteľnejších, pútavejších a ľahšie dostupných informácií na domovskej webstránke ÚRSO, čo môže mať pozitívny vplyv na počet doručených podnetov, sťažností a informácií, ktoré musí ÚRSO denne riešiť. Väčšou informovanosťou spotrebiteľa o jeho právach a povinnostiach by sa mohol znížiť počet vzniknutých problémov a nedorozumení vznikajúcich medzi subjektami na trhu s energiami. Kľúčovým aspektom a najväčším rizikom pri príprave reformy je jej komplexnosť a mimoriadna citlivosť, keďže niektoré jej aspekty majú priamy dosah na koncových spotrebiteľov (napr. regulácia cien pre domácnosti).

- Míľník 2: Q2 2021: Uvoľnenie technických kapacít pre prenos elektriny v rámci elektrizačnej sústavy SR.

V posledných rokoch bola jednou z hlavných prekážok pri integrácii zvýšeného podielu OZE v sektore elektroenergetiky technická kapacita prepojení na úrovni prenosovej sústavy SR, ktorej hlavným dôsledkom bolo obmedzenie pripájania nových zdrojov do sústavy. V nadväznosti na tieto skutočnosti bolo prevádzkovateľom prenosovej sústavy SR (Slovenská elektrizačná a prenosová sústava, a.s. – ďalej SEPS) navrhnuté posilnenie cezhraničných prepojení s Maďarskou republikou. Ide konkrétne o vedenia Gabčíkovo (SK) – Gönyű (HU) – Veľký Ďur (SK) a vedenie Sajóivánka (HU) – Rimavská Sobota (SK). Cieľom prepojení je odstrániť existujúce úzke miesta prepojených prenosových sústav v regióne stredovýchodnej Európy a poskytnúť dostatočné prenosové kapacity na prenos narastajúcich obchodných tokov elektriny. Prepojeniami sa zvýši cezhraničná kapacita medzi SR a HU z 1300 MW na 2100 MW.

Význam výstavby týchto prepojení pre rozvoj elektrizačnej sústavy bol potvrdený aj ich opakovaným zaradením na zoznam projektov spoločného záujmu EÚ (Projects of Common Interest – PCI).

Vyššie uvedené prepojenia boli uvedené do prevádzky dňa 5. apríla 2021 čo vedie k ukončeniu obmedzenia pre pripájanie nových zdrojov do sústavy.

Za realizáciu výstavby elektrizačných prepojení je zodpovedný prevádzkovateľ prenosovej sústavy, spoločnosť SEPS.

Ukončenie výstavby prepojení s Maďarskou republikou je nutnou podmienkou pre zabezpečenie dostatočných technických kapacít pre ďalšiu integráciu OZE. Okrem tejto podmienky je však pre rozvoj OZE (predovšetkým decentralizovaných zdrojov OZE v podobe fotovoltiky a elektriny z veternej energie) nevyhnutná aj dostatočná kapacita pre reguláciu sústavy. Tento aspekt rozvoja OZE adresuje Investícia 3.

9.3 Reforma 3: Reforma právneho rámca v oblasti podpory OZE

- Míľník 1: Q4 2022: Úprava právneho rámca v oblasti OZE

Úprava právneho rámca, zohľadňujúca požiadavky balíčka Čistá energia pre všetkých Európanov by mala byť vykonaná novelou zákona 309/2009 Z.z. o podpore obnoviteľných zdrojov energie a vysoko účinnej kombinovanej výroby a o zmene a doplnení niektorých zákonov a novelou zákona 657/2004 Z.z. o tepelnej energetike.

Zákon 309/2009 Z.z. v súčasnosti upravuje spôsob podpory pre výrobu elektriny z OZE ako aj nástroje na zabezpečenie dosahovania cieľov OZE v sektore dopravy. Povinnosti vyplývajúce z balíčka Čistá energia pre všetkých Európanov však zavádzajú povinnosti pri zvyšovaní podielu OZE v oblasti teplárstva, obmedzenia týkajúce sa udeľovania povolení pre projekty OZE a zavádzajú dodatočné požiadavky v oblasti trvalej udržateľnosti. V priebehu roku 2020 bola v rámci verejnej konzultácie požiadaná verejnosť o vstupy pre transpozíciu opatrení balíčka do národnej legislatívy SR.

Novelizácie zákonov by mali byť prijaté do konca 2022.

Za úpravu je zodpovedné Ministerstvo hospodárstva SR, ktoré pri nej úzko spolupracuje s Ministerstvom životného prostredia SR, Ministerstvom dopravy a výstavby SR, ako aj Ministerstvom pôdohospodárstva a vidieka SR.

Úprava bude kľúčovým prvkom pri napĺňaní cieľov OZE vyplývajúcich z Integrovaného národného energetického a klimatického plánu. Jej súčasťou bude aj vytvorenie rámca pre prijatie dlhodobého plánu aukcií pre nové kapacity OZE. Jednou z výziev je horizontálny rozsah plánovaných úprav, ktorý sa dotýka viacerých sektorov (doprava, teplárstvo, elektroenergetika) a vyžiada si spoluprácu viacerých ďalších ústredných orgánov štátnej správy.

9.4 Investícia 1: Investície do výstavby nových zdrojov elektriny z OZE

- Cieľ 1: Q2 2026: nové kapacity OZE v celkovom objeme aspoň 120 MW inštalovaného výkonu.

Podpora nových zdrojov bude mať formu aukcií na investičnú podporu pre nové zdroje. Cieľ je vyjadrený v objeme novej inštalovanej kapacity [MW] podporenej investičnou pomocou. V súčasnosti je veľkosť kapacít

elektriny z OZE (nad 500 kW) podporených investičnou pomocou na úrovni 0 (elektrina z OZE je v súčasnosti podporovaná prevádzkovou pomocou, ktorá má priamy dopad na koncovú cenu elektriny). Informácie o realizovanej kapacite budú poskytované realizátormi podporených projektov priamo poskytovateľovi pomoci. Zodpovedný za implementáciu bude príslušný rezortný orgán (MH SR). Pri určení výšky cieľa a nákladov na inštalovanie nových zdrojov boli využité aj informácie od Úradu pre reguláciu sieťových odvetví. Presný odhad cieľa bol na základe analýzy dostupných nákladov v stálych cenách z roku 2020 stanovený na 122,4 MW a po aplikovaní rezervy („safety margin“) zaokrúhlený pre účely stanovenia záväzného cieľa na 120 MW.

9.5 Investícia 2: Investície do modernizácie existujúcich zdrojov elektriny z OZE

- Cieľ 2: Q2 2026: rekonštruované kapacity OZE v objeme aspoň 100 MW inštalovaného výkonu.

Cieľom opatrenia v časti repowering je predĺženie technologickej životnosti, modernizácia a zvýšenie efektívnosti existujúcich kapacít OZE. Cieľ je vyjadrený v objeme modernizovanej/rekonštruovanej kapacity (v prípade podpory výroby biometánu pôvodnej kapacity) [MW] podporenej investičnou pomocou. Informácie o realizovanej kapacite budú poskytované realizátormi podporených projektov priamo poskytovateľovi pomoci. Zodpovedný za implementáciu bude príslušný rezortný orgán (MH SR).

V prípade podpory výroby elektriny a tepla z biomasy bude jednou z podmienok dodržiavanie kritérií trvalej udržateľnosti stanovených smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2018/2001 o podpore výroby energie z obnoviteľných zdrojov, ako aj podmienka na minimálnu úsporu emisií CO₂ vo výške 80% (vo vzťahu k typickým hodnotám a podľa metodológie smernice 2018/2001 o podpore využívania energie z obnoviteľných zdrojov), ktorá presahuje požiadavku na úsporu emisií podľa kritérií trvalej udržateľnosti. Táto požiadavka bude súčasťou výziev na základe ktorých budú projekty podporené. Pri modernizácii vodných elektrární môžu byť podporené len projekty spĺňajúce podmienky legislatívy EÚ v oblasti ochrany životného prostredia, predovšetkým smernice 2000/60/ES ktorou sa stanovuje rámec pôsobnosti pre opatrenia spoločenstva v oblasti vodného hospodárstva. Posudzovanie súladu projektov s podmienkami ochrany životného prostredia bude vykonávané v spolupráci s Ministerstvom životného prostredia SR a následne budú projekty predložené na individuálne posúdenie Európskej komisii.

Pri určení výšky cieľa a nákladov na modernizáciu zdrojov výroby elektriny boli využité aj informácie od Úradu pre reguláciu sieťových odvetví.

9.6 Investícia 3: Investície do zvyšovania flexibility energetických sústav pre vyššiu integráciu OZE

- Cieľ 3: Q2 2026: kumulatívne zvýšenie inštalovaného výkonu zariadení zvyšujúcich flexibilitu energetických sústav aspoň o 68 MW.
 - Zvýšenie inštalovaného výkonu zariadení poskytujúcich regulačný výkon prostredníctvom podpory batériových systémov na skladovanie elektriny a výroby vodíka elektrolýzou technológiou PEM.
 - Zvýšenie regulačného výkonu vodných elektrární prostredníctvom podpory modernizácie vodných elektrární (podmienkou je minimálne zvýšenie rozsahu regulačného výkonu vodnej elektrárne o 25%).

Cieľom je zvyšovanie flexibility elektrizačnej sústavy za účelom zvýšenia voľnej kapacity elektrizačnej sústavy pre integráciu obnoviteľných zdrojov na výrobu elektriny, pomocou zavedenia investičnej podpory pre zariadenia na skladovanie elektriny (predovšetkým batériové úložiská), vrátane výroby vodíka a pre projekty zvyšujúce flexibilitu elektrizačnej sústavy, ako sú vodné a prečerpávacie vodné elektrárne. Kľúčovým prvkom pre zaradenie do tejto investície bude zvýšenie regulačného rozsahu vodnej elektrárne, t.j. výkonu v rámci ktorého môže elektrárne poskytovať podporné služby. V prípade získania podpory v rámci investície musí byť zvýšenie regulačného rozsahu aspoň o 25%.

Zariadenia využívajúce bioplyn a biomasu sa o podporu budú uchádzať v rámci výziev pri ktorých bude zohľadnený princíp nákladovej efektívnosti. Pri rekonštrukcii vodných elektrární budú podporené len projekty spĺňajúce podmienky legislatívy EÚ v oblasti ochrany životného prostredia, predovšetkým smernice 2000/60/ES, ktorou sa stanovuje rámec pôsobnosti pre opatrenia spoločenstva v oblasti vodného hospodárstva. Táto požiadavka bude súčasťou výziev, na základe ktorých budú projekty podporené. Posudzovanie súladu projektov

s podmienkami ochrany životného prostredia bude vykonávané v spolupráci s Ministerstvom životného prostredia SR a následne budú projekty predložené na individuálne posúdenie Európskej komisii.

Cieľ bude meraný inštalovanou kapacitou zariadení na skladovanie elektriny [MW], výkonom zariadenia na výrobu vodíka [MW], alebo zvýšením regulačného výkonu vodnej elektrárne [MW] podporených investičnou pomocou. Indikatívne rozloženie dopadov navrhovaného opatrenia je podpora výstavby 43 MW batériových systémov na skladovanie elektriny, 20 MW nových technológií na výrobu vodíka elektrolýzou PEM, a modernizácia a zvýšenie inštalovaného výkonu 5 MW vodných elektrární (pri zvýšení regulačného rozsahu podporených zariadení aspoň o 25%). Výsledná podpora pre jednotlivé prvky v rámci investície však bude závisieť od výsledkov výziev. Údaje o inštalovanom výkone zariadení pre skladovanie elektriny, bude mať Úrad pre reguláciu sieťových odvetví. Úrad bude disponovať informáciami na základe oznamovacej povinnosti/udelenia povolenia na prevádzkovanie zariadenia na skladovanie energie, ktorá by mala byť súčasťou dizajnu trhu s elektrinou. Údaje o zvýšení regulačného výkonu budú poskytované realizátorom projektu.

Zvyšovanie flexibility sústavy je nevyhnutnou podmienkou pre integráciu narastajúceho podielu OZE v oblasti elektroenergetiky. Zodpovedný za implementáciu bude príslušný rezortný orgán (MH SR).

10. Financovanie a náklady

Celková výška alokácie na Komponent 1 činí 232 mil. EUR z RRF, z toho 2% (4,6 mil. EUR) je alokovaných na zabezpečenie administratívnych kapacít pri realizácii komponentu, jeho reforiem a investícií.

10.1 Reforma 1: Reforma právneho rámca v oblasti energetickej efektívnosti (0 mil. eur)

10.2 Reforma 2: Reforma právneho rámca v oblasti elektroenergetiky (0 mil. eur)

10.3 Reforma 3: Reforma právneho rámca v oblasti podpory OZE (0 mil. eur)

10.4 Investícia 1: Investície do výstavby nových zdrojov elektriny z OZE (103 mil. eur)

Investície budú poskytované na základe grantu pomocou schémy štátnej pomoci, na rozdiel od v súčasnosti poskytovanej prevádzkovej pomoci. Príprava schémy by mala patriť do kompetencie Ministerstva hospodárstva SR a jej vykonávateľom by malo byť Ministerstvo hospodárstva SR. V prípade využitia plánovanej schémy podpory elektriny z OZE z prostriedkov Modernizačného fondu, bude za implementáciu schémy zodpovedať Ministerstvo hospodárstva SR.

Investičné prostriedky by mali byť pridelované na základe výsledkov aukcie, pričom hlavným kritériom budú náklady na MWh vyrobenej elektriny. To zabezpečí nákladovo efektívny rozvoj OZE na výrobu elektriny. Referenčné ceny nákladov pre výrobu elektriny z OZE (malé vodné elektrárne, bioplyn) určuje Úrad pre reguláciu sieťových odvetví v dokumente, ktorý je k dispozícii na webovej stránke Úradu.

Investičná podpora pre nové zdroje OZE (s kapacitou presahujúcou 100 kW) by mala byť tiež poskytovaná z Modernizačného fondu, kde je určená ako prioritná investícia. Podpora z RRF by sa sústredila na obdobie programu a počas rokov 2026-2030 by prebiehala predovšetkým z Modernizačného fondu, kde má charakter prioritnej investície. Malé zdroje OZE budú podporované zo štrukturálnych fondov EÚ primárne prostredníctvom schém zameraných na samospotrebiteľov a komunity vyrábajúce energiu z OZE (SOZ) podľa smernice (EÚ) 2018/2001, kým podpora v rámci plánu obnovy je zameraná na priemyselné inštalácie a podnikateľské subjekty.

Investičná podpora pre nové zdroje elektriny z OZE by mala byť poskytovaná v súlade s nariadením o blokových výnimkách (GBER).

10.5 Investícia 2: Investície do modernizácie existujúcich zdrojov elektriny z OZE („repowering“) (62 mil. eur)

Investície budú poskytované na základe grantu pomocou schémy štátnej pomoci. Príprava tejto schémy bude patriť do kompetencie Ministerstva hospodárstva SR a bude v súlade s nariadením o blokových výnimkách.

Pomoc by mala byť adresovaná podnikateľským subjektom, prevádzkovateľom existujúcich zariadení na výrobu elektriny z OZE. Podpora pre jednotlivé typy modernizovaných zariadení bude posudzovaná osobitne pri zohľadnení princípu nákladovej efektívnosti.

V rámci alokovanej investície 62 mil. EUR (v bežných cenách) z RRF plánujeme v súčasnosti na základe predbežných odhadov nákladov na modernizáciu jednotlivých typov zariadení a odhadovanej modernizovanej kapacity väčšiu časť prostriedkov smerovať na modernizáciu bioplynových staníc. Výsledná podpora pre jednotlivé prvky v rámci investície však bude závisieť od výsledkov výziev. Podpora pre modernizáciu zdrojov výroby elektriny nie je plánovaná zo štrukturálnych fondov EÚ.

10.6 Investícia 3: Investície do zvyšovania flexibility energetických sústav pre vyššiu integráciu OZE (62 mil. eur)

Investície budú poskytované na základe grantu pomocou schémy štátnej pomoci. Príprava tejto schémy by mala patriť do kompetencie Ministerstva hospodárstva SR.

V prípade využitia plánovanej schémy podpory elektriny z OZE z prostriedkov Modernizačného fondu bude táto schéma implementovaná prostredníctvom využitia schémy Environmentálneho fondu. Pomoc na investície do zariadení na skladovanie elektriny spojené s výrobou elektriny z OZE bude podporená na základe čl. 41 o blokových výnimkách. Pomoc pre samostatne stojace zariadenia pre skladovanie elektriny musí byť na základe článku 48 nariadenia o blokových výnimkách notifikovaná Európskej komisii.

Pomoc pri výstavbe zariadení na skladovanie energie a na výstavbu novej flexibilnej kapacity by mala byť adresovaná podnikateľským subjektom na základe princípu nákladovej efektívnosti pre jednotlivé typy zariadení. Pomoc adresovaná na rekonštrukciu existujúcich zariadení s cieľom zvýšiť ich regulačný rozsah by mala byť adresovaná existujúcim prevádzkovateľom výroby elektriny z OZE. V rámci navrhovanej alokovanej podpory z RRF v súčasnosti plánujeme na investíciu smerovať 62 mil. EUR v bežných cenách, pričom na základe predbežných odhadov by približne polovica zdrojov mala smerovať na projekty skladovania elektriny a zvyšná polovica zdrojov by mala byť rovnakým dielom rozdelená medzi projekty výroby vodíka a rekonštrukcie vodných elektrární. Indikatívne rozloženie dopadov navrhovaného opatrenia je tak podporené výstavby 43 MW batériových systémov na skladovanie elektriny, 20 MW nových technológií na výrobu vodíka elektrolýzou PEM, a modernizácia a zvýšenie inštalovaného výkonu 5 MW vodných elektrární (pri zvýšení regulačného rozsahu podporených zariadení aspoň o 25%). Výsledná podpora pre jednotlivé prvky v rámci investície však bude závisieť od výsledkov výziev.

Cenové odhady boli určené na základe porovnania hodnôt uvádzaných v štúdiách s hodnotami uvádzanými v zásobníku pripravovaných projektov subjektov pôsobiacich v sektore elektroenergetiky SR.

Nové zdroje pre skladovanie elektriny a zvýšenie flexibility sústavy by mali byť tiež podporené zo štrukturálnych fondov EÚ, pričom kľúčovým prvkom pri zvolení nástroja podpory bude časový rámec pre realizáciu projektu. Je možné očakávať, že projekty časovo náročnejšie na projektovú prípravu a získavanie potrebných povolení (napr. projekty inteligentných sietí) budú podporené predovšetkým zo štrukturálnych fondov a realizované po roku 2026.